

Århus d. 31. august 2018

**Hvad er det for et samfund, der tillader,
at vi gør børn til dem, der har problemet?
Børns invitationer som omdrejningspunkt.**

.

*Symptomer som fremtrædelse,
som øjebliksbilleder og
som overlevelsesstrategier.
Den største alvor inviterer til de
mest omfattende forandrings-
og udviklingsprocesser.
Hvad er det, vi giver liv til?*

Søren Hertz
Børne- og ungdomspsykiater

Eksempel:

**Pige med anoreksi, angst,
depression og Asperger Syndrom**

**Kompleks PTSD
Tilknytningstemaer**

**Historien starter ikke med pigen
og slet ikke med symptomerne ...**

**Alle tre piger bliver ansvarlige
med forældrenes desperation**

**Symptombehandlingen har været
med til at fastholde mønstrene.**

Socialpolitik

* Siden 1970'erne *
Fra social udsathed til
individuel sårbarhed
med fokus på
kompetencer og robusthed

Skolepolitik

* Siden 1970'erne *
Fra lysten til at lære, udfolde
sin fantasi selvstændigt til
fokus på innovation,
digitalisering og globalisering

Psykatripolitik

* Siden 1970 - 80 *
Fra psykosocial vision
(psykoanalyse) til biologisk
vision med kontekstløse
begreber, der åbner for
biologiske forklaringsmodeller

Børn og unge **er** ikke
problemet – de **viser**
problemet. Symptomer
som overlevelse. Adfærd
som kommunikation

Hvad er galt
?
Er der tale om
psykisk sygdom

Proces båret af
videnskabelig
undersøgelse af
sammenhænge og
udviklingspotentialer

Et biopsykosocialt
videnskabssyn

Et antropologisk
idegrundlag

En systemisk
referenceramme
(mind is social)

En transdisciplinær videnskabstradition

Et økomentalt perspektiv,
hvordan bidrager vi til
forskelle, der kan gøre forskel?

*Altings forbundethed
Systemer, der lærer
Alting er i kontekst
Alting er i bevægelse*

Opgaven handler om:

*Transkontekstuel fokus
Overskridende processer
Det unikke som ledestjerne*

Rækker langt ud over
barnets eller den unges:

Rækker langt ud over
den unges:

Kognitive formåen
Nærmeste udviklingszone
Mentaliserings-evne
Reguleringsevne

Ind i:

Børn og unge som ansvarlige
Fokus på den indre mening

**Børne- og ungdomspsykiatri handler
om oplevelser af afmagt, forkerthed,
smerte og frustration, der smitter.**

**Det drejer sig således ikke blot om
konkrete børn og unge.**

**Det handler om hverdagen – i et
multisocialiserende samfund.**

**Hvordan skaber vi tilstrækkelige
modbevægelser?**

Børn og unge som bedste manualer

**Børne- og ungdomspsykiatri handler om det,
der ikke er blevet tilstrækkeligt forstået og
taget vare på tilstrækkeligt
udviklingsfremmende.**

**De børn, der tilsyneladende ikke udvikler sig,
hvad inviterer de til?**

**Børns symptomer og særlige vanskeligheder
skal tages alvorligt. Derfor er det nødvendigt
med en opmærksomhed på:**

**kompleksiteten,
sammenhængene
og den indlejrede
kommunikation**

**Endnu et eksempel:
Pige med diagnosen
Paranoid skizofreni**

**Kompleks PTSD
Tilknytningstemaer**

Vred og ked af det

**Ældste datter i en familie
med en dominerende
lillebror.**

**Ansvarlighed igen –
heraf fiaskofølelsen,
de selvkritiske stemmer
og tendens til dissociering.**

**Flytte opmærksomheden
fra:**

Kernesymptomer til

Kernefænomenerne.

Samspilsmønstrene

Historierne

Løsningsstrategierne

Samarbejdet

Deltagelsesmulighederne

De basale sociale vilkår

Vores egne grundantagelser

**Det er kernesymptomerne,
vi i sidste ende skal ændre på,
men ...**

**Udredning er en videnskabelig
undersøgelse af sammenhænge
og ændringspotentialer.**

**Udredning af hvor vi bedst kan
placere os**

**Sprogets virkelighedsskabende
kraft.**

Hvad er der galt?

**Det hele handler om kontekst –
og om et transkontekstuel
perspektiv:**

**Uden kontekst giver ord og
handling ingen mening.**

**Vi er i alt, hvad vi gør,
kontekstskabende.**

**Børns invitationer er ikke til
sådan en som jeg ...
Derfor bliver det afgørende,
hvordan vi skaber kontekster,
hvor vi kan få øje på og tage
vare på børns invitationer.**

Et overskridende perspektiv.

**Mind is Social. På dansk:
Det mentale lever i det sociale**

**Som sociale samspilsmønstre og
i kraft af de ofte meget forgrenede
forsøg på at løse problemet.**

**Når de sociale mønstre ændrer sig,
så ændrer det mentale sig også.**

**De sociale mønstre er dem, som vi
også selv deltager i eller bidrager til.**

En central anbefaling:

**Aldrig mere tale om børn og unge
i vanskeligheder uden at stille
spørgsmål som:**

**Hvad er symptomerne svar på?
Hvorfor er det, barnet viser, blevet
det tilsyneladende bedste?
Ansvarlige i forhold til hvad/hvem?
Hvad holder dette billede i live?
Hvad er den indre mening i dette?
Hvad inviterer disse børn og unge
deres omgivelserne ind i?**

**Et tredje eksempel:
Oliver 12 år autisme?**

**Tid til at udarbejde
erklæring.**

**Langt udredning- og
Behandlingsforløb**

**En heldagsskole
med fokus på ASF,
stort skolefravær og
mangel på det, de
kaldte exitstrategier.**

**Get outside the story:
Skabe ny historie:**

**Kænguru-barnet, der
blev til den vrede dreng.**

**Dilemmaer forbundet
med tilsyneladende
sandheder**

**Kognitive funktioner
som mentale funktioner**

**Selve opdelingerne
i
dem-og-os
normal – unormal**

Være i komplementariteten
mellem kernesymptomer og
kernefænomener

*Vi ved ikke, hvad der er
grundlæggende:*

Samfundets håndtering af
børn på kanten af almindelig
udvikling fejler, såfremt barnets
vanskeligheder ses som indivi-
duelle og biologisk betingede.

Til forskel fra:

Stress-sårbarhedsmodellens
største nytte er det fokus, den
sætter på grundlæggende
belastningsfaktorer.

**Professor i børne- og ungdoms-
psykiatri Per Hove Thomsen:
(P3 d. 11/4)**

**Stigningen i antallet af børn i
psykiatrien må forstås i lyset af:**

**I langt, langt de fleste tilfælde
drejer det sig om børn med
medfødte udfordringer.**

Fører frem til:

**Børnene er dem, der er ramt.
Forældre og andre som de
pårørende og nogle gange
som medterapeuter.**

**Bygger på et biopsykosocialt
perspektiv, der understreger,
at hjernen er plastisk og at den
udvikler sig i et stadigt samspil
med det miljø, den er en del af.
Spejlneuronernes betydning.**

**Jo mere vi forestiller os, at der
er en biologisk komponent i
psykisk lidelse, jo mere skal vi
fokusere på det psykosociale
samspil, som også udvikler
biologien.**

**Det medfører et udvidet fokus
på kontekst, relation og samspil.**

**Når vi flytter os ud af
barnet, der er ramt og
andre som pårørende:**

**Så bliver overfølsomme
nervesystemer heller ikke blot
et fænomen inde i barnet.**

**Opgaven bliver at skabe den
hverdag, hvor barnet kan
opleve at være del af
værdifulde fællesskaber.**

Manglende støtte til socialt udsatte koster dyrt i velfærdssystemet

Lars Benjaminsen et al, VIVE, 2018

**Der er brug for at investere i et endnu
mere insisterende fokus på børns og
unges kommunikation. Børn og unge
som vores bedste manualer.**